

Det finns nog inget annat sätt att påbörja denna text än att nämna Stanislaw Brodzowski, han är en hängiven och engagerad konstnär inom mim, tidigare huvudlärare på mimutbildningen, så även min lärare. Stanislaw introducerade och lärde mig mimkonsten. Hos mig har denna kunskap blivit modifierad av olika möten med mina andra intressen, arbetserfarenheter och studier. Bland annat min master i koreografi, med inriktning för nya performativa praktiker. Och även om jag upplever mig inte så hängiven till mim så finns spåren av mimutbildningen i mig, dock upplever jag mig själv mer som en betraktare eller en som är mer inspirerad av mim än en aktiv utövare. Så det är något av en utmaning att svara till frågan om hur mim närvarar eller påverkar min konstnärligt utövning. I försök att svara till frågan behöver jag nog använda flera anekdoter. Anekdoter är ett bra sätt att försöka förmedla tankar och läget i arbetet inom scenkonst då dem beskriver det som formar oss mest, möten.

Några år efter examen från Mimutbildningen ringde Stanislaw Brodzowski till mig, eftersom jag hade skapat flera dansföreställningar på Moderna Dansteater och han hade läst några av mina recensioner. Han ville gratulera mig, var stolt över mig men han undrade också varför jag inte använde yrkestitel Mimare? Där och då skyllde jag på dem vanorna och konventionerna som styrde. Efter våran samtal har jag ofta tänkt på hans fråga. Hade jag svarat ärligt? Jag sökte ju direkt efter min utbildning aktivt till att jobba med dans och koreografi, jag ville gå längre med det fysiska abstraktionen och kroppsliga förståelse. Kanske ge den här texten även lite mera svar till Stanislaw's fråga samt uppdaterar för mig min egen bild av min yrkesidentitet och relation till mim. Dessa frågorna handlar nog en hel del om tiden under utbildningen.

Jag tänker om mim som en slags minoritets konst. Lik den queer personen jag är, har jag även som utbildad mimare skapat strategier och lärt mig att orientera inom scenkonsten för att ha möjligheter att skapa konst och att ha ett yrkesliv. För mig har detta betytt nyfikenhet att söka till en större sammanhang och ledd mig till en slags smältdeg av olika uttryck och praktiker, något som både förstärker och förändrar en.

När jag sökte till Mimutbildningen bodde jag fortfarande i Finland. Pengar för resan till inträdesproven lånade jag från regissören som jag då arbetade med. Om jag inte kom in ville hon ha pengarna tillbaka. Jag kom in, med två andra sökande. Jag åkte tillbaka till Finland för att turnera med en föreställning som jag var med i då. I slutet av Augusti ringde jag till skolan, då jag inte hade hört av dem sedan inträdesproven, om och när vi skulle börja utbildningen? Du börjar på måndag, var svaret. Så jag köpte en enkelbiljett till Viking Line och flyttade till Sverige. Detta betydde även att jag bytte till ett annat språk, ett språk jag kunde bara hjälpligt. Plötsligt vart allt i mitt liv radikalt nytt. Detta präglade mycket min tid i skolan. Jag utvecklade någon slags överlevnadsstrategier. Jag upplevde att jag konstant skrek ut saker utan filtrar eller editering (beskrivning av läget har jag lånat av Marguerite Duras). Detta på något sätt av ett behov att bli förstått. Ett läge vilket jag med tiden har börjat uppskatta och anamma vidare som en viktig del av min konstnärliga utövning. Att "skrika ut", att våga påstå och att låta bli att censurera, editera sig själv i förväg. Detta tillsammans med min ihärdiga personliga behov av nötnad och ensvis fysiskt praktik har blivit ledsagare för mig. Att jag sökte till mimutbildningen tycker jag var något väldigt modigt av mig, precis som att skriva denna text kräver mod. Att välja en bana som är inte förutbestämt och att skapa saker utifrån mig själv och genom mina sinnen är fantastisk men kräver just mod.

Min tid på mimutbildningen var inte så enkelt. Jag var både fysiskt och mentalt vilse i ett nytt land och i en ny scenkonstkultur, olik den kulturen jag var van vid i Finland som var brutalt fysiskt. Och allt hade gått så fort. Jag ville skrika och jobba fysiskt, inte sitta och djupläsa med Keve Hjelm. Skolan nämligen ansåg att det var bra för mig om jag hade några egna stunder för djupläsning, då jag hade lite svårt i början med det Svenska språket. Så jag kan konstatera att det hjälpte inte med mim då jag talade dålig Svenska. Mimutbildningen var och är väldigt fysisk och mina stridigheter handlade nog mera om att jag kom direkt från Finland och Jouko Turkkas extrema teaterform. Form som präglade mer eller mindre all scenkonst i Finland och inte minst hos mig. I början hade jag något svårt att koppla ihop min tidigare teatergurun Jouko Turkkka och min nya verklighet på mimutbildningen.

Jag ville nog sluta elva gånger, jag slutade tre gånger men efter ett par veckor bet jag ihop och gick tillbaka. Jag var besvärligt, nog mest mot mig själv.

Men tack och lov alla gångerna jag slutade skolan och sedan kom tillbaka välkomnades jag av Stanislav med "Hej Ossi, mår du bättre nu?" Och jag värderar det han gjorde så högt.

Det var en enorm privilegie att jag fick gå genom allt detta, att jag fick uppleva att det inte fanns bara en "sanning" att det finns många dörrar att öppna.

Mina erfarenheter, kunskaper och tankar har blivit ett arbete med fysiskt gestaltning bla annat med koreografi inom teater. Jag gillar scenkonstens/teaterns kollektiva arbetet. Att ta an en tematik som uppdrag är det bästa sättet att lära mig nya saker och utvidga mina kunskaper.. Utifrån min roll att arbeta med det fysiska gestaltningen ger jag mig en uppgift att hitta alternativa förslag att gestalta teman. Här ovan har jag nuddat om processer som jag ser som min arbetsprocess. Idag fokuserar jag, starkt påverkad av min yoga praktik, till något mera "holistisk" förhållningssätt i min konstnärlig praktik och därför är jag inte intresserad av mina enstaka produktioner i detta sammanhang. Jag försöker och känner stort behov att fokusera i det långsiktiga tanken och utövande. Än så länge är det bara i det mentala jag kan hålla mig något avstånd till det projektcentrerade arbete vi tvingas till. Vill ej bli för upptagen av entreprenörskapet.

Fysiska gestaltning börjar för mig i min egen kropp och tanke, sedan så småningom hamnar den hos en annan kropp, objekt och rum. Kanske något traditionellt utgångspunkt som koreograf/mimare. Att hitta motivationen och energin för att arbeta vidare just med min egen kropp gör jag genom att systematisk hålla mig till det praktiska. Jag förbereder mig genom konkreta fysiska och mentala praktiker för att först stilla och sedan öppna mina sinnen. Till detta använder jag idag bl a Ashtanga yoga. Genom att leka och uppehålla traditioner och ifrågasätta reglerna vill jag äventyra, överaska mig själv och våga vara i läge att inte veta, skapa tomrum att fylla i. Varsevarande, skulle eventuellt eremitmunken Björn Natthiko har sagt.

Jag inspireras också av Grekernas uppdelning; poesis, praxis och arbete, varav arbetet är det som slaverna fick ta hand om. Min förhållning till den här uppdelningen är min egen och inte på något sätt vetenskapligt. Jag behöver göra alla mina dagliga, veckovisa, månatliga rutiner och förbereda min kropp och sinne för det kreativa och konstnärliga skapande. Att ta min kropp och tanke till så nära som möjligt till en slags tomläge för att göra plats till något nytt. Har jag gjort och tagit hand om mina rutiner så faller sakerna förhoppningsvis till mig. Ett här och nu läge, något pretentiöst tänker jag. Jag gillar traditionerna men skippar gärna reglerna.

I detta kapitlet också tankar jag anammat från Marguerite Duras; Att Skriva

Med denna "här och nu" spårar jag till Stanislavs arbetssätt kring det fysiska förståelse, förena tanken och kroppen, nog det mest utmanande och intellektuella arbete för en homo sapiens. Kärnan och materialet till detta var våran etyder som vi hade visning av, efter en kort förberedelse, på fredagarna. Att varje fredag under utbildningen kasta mig ut och redovisa "etyderna" av olika teman, var både skräckinjagande samt befriande. Jag, som flera andra av oss som gått samma utbildning, kan nog påstå att dem fredagarna sänkte rejält tröskeln till att stiga på scenen för att prova både högt och lågt. Både lyckas och misslyckas, vad detta innebär kan en vrida och vända rätt långt. Men att arbeta utan fallskärmar är befriande.

Under mina master studier i koreografi rörde jag runt i min egen arkiv och insåg att det återkommande var att narrativet var något viktigt i mitt arbete med rörelse och dans. Då kopplade jag detta enkelt ihop med mim. Min "narrativitet" är inte logisk, den är fri och associativt. En av mina första jobben efter mimutbildningen var på dansgruppen Pyramiderna och Margaretha Åsberg, koreograf och professor i koreografi. Margaretha arbetade med oss dansare med något som hon kallade "dansarens inre bilder", detta var något som jag kunde känna igen från min tid på mimutbildningen och det förstärkte min känsla att vara fri i tanken och i mitt yrkesutövande över genren.

Idag är jag i mitt arbetet även intresserad av traditioner och att synliggöra dem osynliga reglerna som vi har att hantera med, den tysta kunskapen? Vad är det och är det värt att värna? Jag leker med begreppen kring gestaltningen, spela, tolka eller bara uppleva? Hur bestämt ska formen vara? Bejaka leken och poesin, vad är underhållningsvärdet i processen och i resultatet samt att fortsätta med nyfikenheten. Så är det ju egentligen poesi och lek som det hela handlar om. Och att värna traditionen, inte reglerna.

Och svar till det sista frågan; om jag vågar göra vad jag vill säger jag absolut ja, efter att räkningar är betalda.

Ossi Niskala

Koreograf mm. inom scenkonst, lärare i Ashtanga Yoga och odlare.

BA i Mim och MA i koreografi med inriktning på Nya Performativa Praktiker, SKH

Ständigt pågående studier i Ashtanga Yoga.

Trivs både med arbete på scenen och utanför.

2021-2025 bl a en nära samarbete med Hong Kong baserad bildkonstnär Zheng Bo; Le Sacre du printemps, en serie av film, performance mm, Högsved (naturskog i Dalarna), Venedig Biennalen, Göteborgs konsthall, Kiasma konsthall (Finland) mm.

